Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
PEDRA CRUZA VILLALÓNA,
predstavljeni 8. septembra 2015 [1]

**Zadeva C-300/14**

**Imtech Marine Belgium NV**
**proti**
**Radio Hellenic SA**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Hof van Beroep te Antwerpen (Belgija))

„Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Uredba (ES) št. 805/2004 — Evropski nalog za izvršbo nespornih zahtevkov — Zahteve za potrditev — Minimalni standardi, ki veljajo za notranje postopke — Pravica dolžnika do obrambe — Člen 19 — Pravno sredstvo v izjemnih primerih — Naloge sodnega tajnika“

1. Ta zadeva daje Sodišču prvič priložnost za razlago člena 19(1) Uredbe št. 805/2004 [2] (v nadaljevanju: Uredba ENI). Ta predpis v okviru uvedbe evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov določa niz minimalnih standardov, ki morajo biti spoštovani v postopkovnem pravu vsake države članice kot pogoj, da se lahko zahteva potrditev sodbe o nespornem zahtevku v tistih izjemnih primerih, v katerih dolžnik brez svoje krivde ni mogel ugovarjati zahtevku ali se braniti. Končni cilj takih minimalnih standardov je zagotoviti, da se je v vsakem primeru v državi članici izvora dejansko spoštovala pravica do obrambe dolžnika, zoper katerega se lahko izvrši sodba, potrjena kot evropski nalog za izvršbo; glede tega je treba upoštevati, da zaradi odprave eksekvature sodni organi države članice, kjer se zahteva izvršba, tako potrjene sodbe ne bodo mogli preveriti.

2. Natančneje, v okoliščinah tega primera predložitveno sodišče, ki mora v pritožbenem postopku odločiti, ali je mogoče kot evropski nalog za izvršbo potrditi sodbo, ki jo je izdalo prvostopenjsko sodišče, dvomi o tem, do katere meje belgijski pravni red dejansko spoštuje minimalne postopkovne standarde iz Uredbe ENI, zlasti iz njenega člena 19. V teh okoliščinah Sodišču postavlja pet vprašanj za predhodno odločanje, odgovor na katera bi moral omogočiti, da se ugotovi, ali je belgijsko pravo skladno z zahtevami iz navedenega člena 19 in ali se torej sodbe o nespornih zahtevkih, ki so jih izdala belgijska sodišča, načeloma lahko potrdijo kot evropski nalogi za izvršbo.

1 — Jezik izvirnika: španščina.

2 — Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 38).

## I – Pravni okvir

### A – *Pravo Unije*

3. V skladu s členom 1 Uredbe ENI je njen namen „uvedba evropskega naloga za izvršbo za nesporne zahtevke, da bi z določitvijo minimalnih standardov omogočili prost pretok sodb, sodnih poravnav in javnih listin po vseh državah članicah brez vsakršnih vmesnih postopkov, ki bi jih bilo treba opraviti v državi članici izvršbe pred priznanjem in izvršitvijo“.

4. Od šestindvajsetih uvodnih izjav, ki uvajajo Uredbo ENI, je treba za namene te zadeve izpostaviti naslednje:

„[…]

(10) Če je sodišče v državi članici izdalo sodbo o nespornem zahtevku v odsotnosti sodelovanja dolžnika v postopku, je odprava vseh preverjanj v državi članici izvršbe neizogibno povezana in odvisna od obstoja zadostnega jamstva glede upoštevanja pravic obrambe.

(11) Ta uredba si prizadeva zagotavljati temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava predvsem Listina Evropske unije o temeljnih pravicah. Predvsem si prizadeva zagotoviti polno spoštovanje pravice do poštenega sojenja, kot jo priznava člen 47 Listine.

(12) Treba je uvesti minimalne standarde za postopke, ki vodijo do sodbe, da bi zagotovili obveščenost dolžnika o postopkih, ki jih je sodišče uvedlo proti njemu, o zahtevah za njegovo aktivno sodelovanje v postopkih za ugovarjanje zahtevku in o posledicah njegovega nesodelovanja, in sicer pravočasno in na tak način, ki mu omogoča pripraviti obrambo.

[…]

(17) Sodišča, pristojna za nadzor nad popolno skladnostjo z minimalnimi postopkovnimi standardi, morajo v primeru ustreznosti izdati standardizirano potrdilo o evropskem nalogu za izvršbo, ki zagotavlja preglednost navedenega nadzora in njegovega rezultata.

(18) Vzajemno zaupanje v pravosodje držav članic utemeljuje [to, da sodišče ene države članice šteje], da so izpolnjeni vsi pogoji za potrditev sodbe kot evropskega naloga za izvršbo, ki omogoča, da se sodba izvrši v vseh drugih državah članicah brez sodnega preizkusa pravilne uporabe minimalnih postopkovnih standardov v državi članici, kjer naj se sodba izvrši.

(19) Ta uredba ne pomeni obveznosti za države članice, da prilagodijo svojo nacionalno zakonodajo minimalnim postopkovnih standardom, ki jih določa. Pomeni spodbudo v ta namen z omogočanjem učinkovitejše in hitrejše izvršljivosti sodb v drugih državah članicah zgolj, če so izpolnjeni ti minimalni standardi.“

5. Člen 6(1) Uredbe ENI določa:

„1. Sodba o nespornem zahtevku, izdana v državi članici, se kadar koli na zahtevo sodišču izvora potrdi kot evropski nalog za izvršbo, če:

(a) je sodba izvršljiva v državi članici izvora; in

(b) sodba ni v nasprotju s pravili o sodni pristojnosti, ki so določeni v oddelkih 3 in 6 poglavja II Uredbe (ES) št. 44/2001; in

(c) so sodni postopki v državi članici izvora izpolnili pogoje, kot so določeni v poglavju III, kadar je zahtevek nesporen v smislu člena 3(1)(b) ali (c);

(d) je bila sodba izdana v državi članici stalnega bivališča dolžnika v smislu člena 59 Uredbe (ES) št. 44/2001, v primerih, ko:

— je zahtevek nesporen v smislu člena 3(1)(b) ali (c), in

— se nanaša na pogodbo, ki jo sklene oseba, potrošnik, za namen, ki se lahko šteje, da je za izven njegovega poslovanja ali poklica, in

— je dolžnik potrošnik.“

6. V skladu s členom 12(1) Uredbe ENI, s katerim se začenja poglavje III z naslovom: „Minimalni standardi za postopke o nespornih zahtevkih“, se lahko „[s]odba o zahtevku, ki je nesporen v smislu člena 3(1)(b) ali (c), […] potrdi kot evropski nalog za izvršbo samo, če je sodni postopek v državi članici izvora izpolnjeval postopkovna pravila, kot so določena v tem poglavju“.

7. Znotraj poglavja III je tudi člen 19 Uredbe ENI, naslovljen „Minimalni standardi za pravno sredstvo v izjemnih primerih“, ki določa:

„1. Poleg členov 13 do 18 se sodba lahko potrdi kot evropski nalog za izvršbo samo, če je dolžnik po zakonodaji države članice izvora upravičen zoper sodbo vložiti pravno sredstvo, kadar:

(a) (i) je bila listina o začetku postopka ali enakovredna listina ali, kjer je to primerno, poziv na sodno zaslišanje, vročen na enega od načinov, ki jih določa člen 14; in

(ii) vročitev brez njegove krivde ni bila opravljena pravočasno, da bi mu omogočila pripraviti svojo obrambo,

ali

(b) je višja sila ali so izredne okoliščine preprečile dolžniku, da bi brez njegove krivde ugovarjal zahtevku,

če v obeh primerih nemudoma ukrepa.

2. Ta člen ne posega v možnost držav članic, da omogočijo uveljavljanje pravnega sredstva zoper sodbo pod ugodnejšimi pogoji, kot pa so tisti iz odstavka 1.“

B – *Nacionalno pravo*

8. V Belgisch Gerechtelijk Wetboek (belgijski postopkovni zakonik, v nadaljevanju: BGW) so te določbe, ki so upoštevne za obravnavano zadevo:

— Člen 50 BGW: „Prekluzivni roki se ne morejo niti skrajšati niti podaljšati, kljub soglasju strank, razen v primerih in pod pogoji, določenimi v zakonu. Vendar če se rok za pritožbo ali ugovor, določen v členih 1048, 1051 ter 1253c(c) in (d) začne in konča med sodnimi počitnicami, se podaljša do petnajstega dne naslednjega sodnega leta.“

— Člen 55 BGW: „Če je z zakonom določeno, da se stranki, ki v Belgiji nima ne stalnega ne začasnega prebivališča ne naslova za vročanje, podaljša postavljeni rok, je to podaljšanje: (1) petnajst dni, če stranka prebiva v državi, ki meji na Belgijo, ali v Združenem kraljestvu Velika Britanija; (2) trideset dni, če prebiva v drugi evropski državi, in (3) osemdeset dni, če prebiva drugje na svetu.“

— Člen 860 BGW: „Ne glede na opuščeno formalnost ali storjeno nepravilnost nobenega postopkovnega akta ni mogoče razglasiti za ničnega, če ničnost ni izrecno določena z zakonom. Roki, določeni za vložitev pravnega sredstva, so prekluzivni. Ostali roki so prekluzivni le, če tako določa zakon.“

— Člen 1048 BGW: „Z izjemo rokov, določenih v nadnacionalnih ali mednarodnih določbah, je rok za vložitev ugovora en mesec od vročitve sodbe ali njene vročitve v skladu s členom 792(2) in (3). Če stranka, ki se postopka ni udeležila, v Belgiji nima niti stalnega niti začasnega prebivališča niti naslova za vročanje, se rok za ugovor podaljša v skladu s členom 55.“

— Člen 1051 BGW: „Z izjemo rokov, določenih v nadnacionalnih ali mednarodnih določbah, je rok za vložitev pravnega sredstva en mesec od vročitve sodbe ali njene vročitve v skladu s členom 792(2) in (3). Ta rok začne teči od dneva vročitve sodbe tudi za stranko, ki je vložila pravno sredstvo. Če ena od strank, ki ji je bila sodba vročena ali na predlog katere se vroča sodba, v Belgiji nima niti stalnega niti začasnega prebivališča niti naslova za vročanje, se rok za ugovor podaljša v skladu z določbami člena 55. Enako velja, če ena od strank, ki ji je bila sodba vročena v skladu s členom 792(2) in (3), v Belgiji nima niti stalnega niti začasnega prebivališča niti naslova za vročanje.“

## II – Spor v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

9. Družba Imtech Marine Belgium NV (v nadaljevanju: Imtech) s sedežem v Belgiji je za družbo Radio Hellenic s sedežem v Grčiji opravljala različne storitve. Ker družba Radio Hellenic ni plačala 23.506,99 EUR, ki jih je zahtevala družba Imtech, je ta v Belgiji zoper družbo Radio Hellenic vložila tožbo in predlagala, naj se ji v skladu z Uredbo ENI naloži plačilo s sodbo, ki naj se potrdi kot evropski nalog za izvršbo. Prvostopenjsko sodišče, Rechtbank van Koophandel te Antwerpen (Belgija), je predlog družbe Imtech razglasilo za dopusten in delno utemeljen. Družba Radio Hellenic je bila obsojena z zamudno sodbo na plačilo dolgovanega zneska (in na odškodnino, določeno s pogodbo, ki sta jo stranki sklenili, ter zamudne obresti in stroške postopka). Kljub temu je sodišče menilo, da sodbe ne more potrditi kot evropski nalog za izvršbo, kot je to zahtevala družba Imtech, saj naj belgijska zakonodaja ne bi izpolnjevala minimalnih postopkovnih standardov iz Uredbe ENI. Družba Imtech je zoper nepotrditev sodbe, izdane na prvi stopnji, kot evropski nalog za izvršbo vložila pritožbo pri Hof van Beroep te Antwerpen.

10. Zaradi obstoječega nasprotja med belgijsko sodno prakso in doktrino konkretno glede tega, ali belgijsko pravo izpolnjuje minimalne standarde za pravno sredstvo v izjemnih primerih v skladu s členom 19 Uredbe ENI – zlasti kadar je bil, kakor v obravnavanem primeru, dolžnik obsojen z zamudno sodbo in je potekel rok za vložitev pravnega sredstva zoper zamudno sodbo, določen v belgijski zakonodaji – je Hof van Beroep te Antwerpen odločilo, da prekine postopek in Sodišču v predhodno odločanje predloži ta vprašanja:

„1. Ali gre za kršitev člena 288 [PDEU], če se Uredba [ENI] ne uporablja neposredno, ker

— belgijski zakonodajalec te uredbe ni prenesel v belgijsko pravo in

— belgijski zakonodajalec v belgijsko pravo – čeprav določa možnosti ugovora in pritožbe – ni vključil postopka s pravnim sredstvom?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen: kaj je treba ob upoštevanju tega, da je uredba neposredno veljavna, razumeti z „zoper sodbo vlož[enim] pravn[im] sredstvo[m]“ v smislu člena 19(1) Uredbe [ENI]? Ali je treba postopek s pravnim sredstvom predvideti le, če je do vročitve sodnega poziva/listine o začetku postopka prišlo v skladu s členom 14 Uredbe [ENI], to pomeni brez dokazila o prejemu? Ali belgijsko pravo z ugovorom v skladu s členom 1047 in naslednjimi [BGW] in pritožbo v skladu s členom 1050 in naslednjimi [BGW] ne zagotavlja zadostnih jamstev, da bi izpolnilo zahteve „postopka s pravnim sredstvom“ v skladu s členom 19(1) Uredbe [ENI]?

3. Ali člen 50 [BGW], v skladu s katerim se zastaralni roki, določeni v členih 860(2), 55 in 1048 [BGW], v primerih višje sile ali zaradi izrednih okoliščin, do katerih pride brez krivde zadevne osebe, lahko podaljšajo, zagotavlja zadostno varstvo v smislu člena 19(1)(b) Uredbe [ENI]?

4. Ali je potrditev kot evropski nalog za izvršbo nespornih zahtevkov sodna odločba, za katero je treba zaprositi z listino o začetku postopka? Če je odgovor pritrdilen: ali mora sodbo kot evropski nalog za izvršbo potrditi sodnik, sodni uradnik pa mora potrditev dokazati? Če je odgovor nikalen: ali je lahko naloga sodnega uradnika, da sodbo potrdi kot evropski nalog za izvršbo?

5. Če potrditev kot evropski nalog za izvršbo ni sodna odločba: ali lahko vlagatelj, ki za evropski nalog za izvršbo ni zaprosil z listino o začetku postopka, naknadno – to pomeni po tem, ko je sodba postala pravnomočna – pri sodnem uradniku zaprosi za potrditev kot evropski nalog za izvršbo?“

11. Ker je Sodišče menilo, da obrazložitev predložitvenega sodišča ni zadostna, mu je poslalo zahtevo za pojasnila, da predloži besedilo nacionalnih določb, na katere se je sklicevalo v predložitveni odločbi in upoštevni nacionalni sodni praksi, ter dodatne podatke o drugem delu drugega vprašanja za predhodno odločanje in petem vprašanju. Hof van Beroep te Antwerpen je predložilo zahtevane podatke in pojasnila.

12. V tem postopku so pisna stališča predložili portugalska, belgijska in poljska vlada ter Evropska komisija.

## III – Analiza

13. Na splošno je treba opozoriti, da je lahko v skladu s členoma 6(1)(c) in 12 Uredbe ENI zamudna sodba, kakršna je ta v obravnavani zadevi, potrjena kot evropski nalog za izvršbo samo, če so izpolnjeni minimalni standardi, ki jih določajo člen 13 in naslednji te uredbe, katere cilj je zagotoviti, da je dolžnik prejel potrebne informacije o postopku in je v vsakem primeru imel možnost do izjave in obrambe.[3] V tem kontekstu je treba razumeti tudi člen 19 navedene uredbe, na razlago katerega se nanašajo vprašanja za predhodno odločanje Hof van Beroep te Antwerpen.

3 — Po analogiji glej sodbo Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164), v kateri je Sodišče s sklicevanjem na Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32, konsolidirano besedilo v UL 1998, C 27, str. 1) potrdilo, da „čeprav je cilj Konvencije, da se ‚poenostavijo obličnosti, ki veljajo za medsebojno priznanje in izvršitev sodnih odločb‘, tega cilja vendarle ni mogoče doseči s kakršnim koli zmanjševanjem pravic obrambe“ (točka 43). Glej tudi sodbo Debaecker/Bouwman (49/84, EU:C:1985:252, točka 10).

A – *Prvo vprašanje za predhodno odločanje*

14. Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem za predhodno odločanje izvedeti, ali je zato, ker nacionalna belgijska zakonodaja morda ni usklajena z določbami Uredbe ENI, zlasti glede določitve postopka s pravnim sredstvom v izjemnih primerih, kršen člen 288 PDEU, ki določa, da so uredbe v celoti zavezujoče.

1. Bistvene trditve strank

15. Intervenienti, ki so podali stališča glede prvega vprašanja za predhodno odločanje, se strinjajo s tem, da Uredba ENI ne zavezuje držav članic, da imajo v svojih pravnih redih na voljo določen postopek s pravnim sredstvom. Torej, če država članica take možnosti ne določa, njena sodišča pač ne morejo potrditi sodbe kot evropski nalog za izvršbo.

2. Presoja

16. Že v uvodni izjavi 19 Uredbe ENI je navedeno, da „[t]a uredba ne pomeni obveznosti za države članice, da prilagodijo svojo nacionalno zakonodajo minimalnim postopkovnih standardom, ki jih določa“. Poleg tega sam člen 19 te uredbe določa, da „se sodba lahko potrdi kot evropski nalog za izvršbo samo, če je dolžnik *po zakonodaji države članice izvora* upravičen zoper sodbo vložiti pravno sredstvo“.[4] Zato menim, da se z Uredbo ENI ne zahteva prilagoditve belgijske zakonodaje minimalnim postopkovnim standardom, ki so v njej določeni. Kot je navedeno tudi v uvodni izjavi 19, Uredba ENI sicer pomeni „spodbudo“ za tako prilagoditev nacionalne zakonodaje minimalnim postopkovnim standardom, ki jih vsebuje, z omogočanjem učinkovitejše in hitrejše izvršljivosti sodb glede nespornih zahtevkov, izdanih v izvorni državi članici, vendar zgolj, če so izpolnjeni ti minimalni standardi, zaradi česar ni neizpolnitve obveznosti v smislu člena 258 PDEU, če do take prilagoditve ne pride.[5]

17. Zato predlagam, da se na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori tako, da člen 288 PDEU ni kršen, če morda v nacionalnem pravu ni predviden poseben postopek s pravnim sredstvom v skladu z določbami člena 19 Uredbe ENI.

B – *Prvi in drugi del drugega vprašanja za predhodno odločanje*

18. Predložitveno sodišče postavlja drugo vprašanje za predhodno odločanje, razdeljeno na tri vprašanja, v primeru, da je bilo na prvo vprašanje odgovorjeno nikalno. Ker se tretji del tega drugega vprašanja za predhodno odločanje nanaša na isto problematiko kot tretje vprašanje za predhodno odločanje, ju bom obravnaval skupaj. Zato bom najprej preučil prva dva dela drugega vprašanja za predhodno odločanje. Predložitveno sodišče želi izvedeti, prvič, kaj je treba razumeti pod pojmom „zoper sodbo [vložiti] pravno sredstvo“ v smislu člena 19(1) Uredbe ENI in, drugič, ali mora biti v nacionalnem pravnem redu določen postopek s pravnim sredstvom samo, če se je vročitev sodnih pozivov ali listine o začetku postopka opravila brez dokazila o prejemu (člen 14 Uredbe ENI).

4 — Moji poudarki. „Država članica izvora“ je v členu 4(4) Uredbe ENI opredeljena kot „država članica, v kateri je bila izdana sodba […] in se bo potrdila kot evropski nalog za izvršbo“.

5 — V spisu je navedeno, da je začet postopek zaradi neizpolnitve obveznosti zoper Belgijo, vendar kakor je razvidno iz stališč Komisije (točka 27), se kršitev ne nanaša na neprilagoditev belgijskega prava minimalnim postopkovnim standardom iz členov 12 in naslednjih Uredbe ENI (vključno z njenim členom 19), ampak na dejstvo, da Belgija med drugim potrjuje sodbe kot evropske naloge za izvršbo kljub temu, da Komisiji v skladu s členom 30(1) te uredbe ni sporočila obstoja postopka, ki izpolnjuje zahteve iz njenega člena 19, v belgijskem pravu. Postopek zaradi neizpolnitve obveznosti je trenutno prekinjen, dokler Sodišče ne bo odločilo o obravnavani zadevi.

1. Bistvene trditve strank

19. Portugalska vlada opozarja, da je v skladu s členom 19(1) Uredbe ENI podlaga za možnost, da se vloži pravno sredstvo zoper sodbo, to, da dolžnik brez svoje krivde ni mogel ugovarjati zahtevku iz dveh razlogov: prvič, kadar listina o začetku postopka ali sodni poziv na sodno obravnavo nista bila vročena dovolj zgodaj, da bi lahko pripravil svojo obrambo, ne da bi bil sam za to odgovoren; in drugič, kadar je višja sila ali so izredne okoliščine preprečile dolžniku, da bi brez svoje krivde ugovarjal zahtevku. Opozarja, da države članice niso dolžne v svojih pravnih redih posebej določiti pravnega sredstva s temi značilnostmi, tako da če tega ne storijo, sodb njihovih sodišč ni mogoče potrditi kot evropskih nalogov za izvršbo.

20. Komisija meni, da je za to, da je mogoče sodbo potrditi kot evropski nalog za izvršbo, potrebno, da je v nacionalnem pravu določen postopek s pravnim sredstvom v dveh primerih, ki sta predvidena v členu 19(1) Uredbe ENI. Zato je treba, prvič, pravno sredstvo predvideti v primerih, v katerih je bila listina o začetku postopka ali sodni poziv na sodno obravnavo dolžniku vročena na enega od načinov, določenih v členu 14 Uredbe ENI (torej, kakor izhaja iz naslova tega člena, „brez potrdila o prejemu“), vendar ne dovolj zgodaj, da bi lahko dolžnik pripravil svojo obrambo, ne da bi bil sam za to odgovoren (točka (a)); drugič, pravno sredstvo mora pokrivati tudi vse druge primere, v katerih dolžnik brez svoje krivde ni mogel ugovarjati zahtevku zaradi višje sile ali izrednih okoliščin (točka (b)), tudi kadar je bila vročitev opravljena s potrdilom o prejemu (člen 13), vendar je prišlo do neke druge kršitve.

21. Komisija navaja, da niti obe pravni sredstvi, določeni v belgijskem pravu, na kateri se sklicuje predložitveno sodišče v svojem vprašanju za predhodno odločanje („ugovor“ in „pritožba“), niti „izredno pravno sredstvo revizije“ iz člena 1132 BWG (na katero pa se predložitveno sodišče v svojih vprašanjih za predhodno odločanje ne sklicuje), ne izpolnjujejo minimalnih standardov, ki jih določa člen 19 Uredbe ENI.

2. Presoja

a) Prvi del drugega vprašanja za predhodno odločanje

22. Predložitveno sodišče s prvim delom drugega vprašanja za predhodno odločanje želi, da se razjasni, kaj pomeni „zoper sodbo [vložiti] pravno sredstvo“ v smislu člena 19(1) Uredbe ENI.

23. V zvezi s tem je treba poudariti, da Uredba ENI ne opredeljuje, kaj pomeni pravno sredstvo v izjemnih primerih, ampak je v njej zgolj določeno, da mora v nacionalnem pravu obstajati postopek, ki omogoča dolžniku, da vloži pravno sredstvo v primerih, določenih v členu 19(1) Uredbe ENI (vključno v okoliščinah, ki so ugodnejše od teh, navedenih v tem odstavku, kakor je določeno v odstavku 2).

24. V tem smislu, ker ta postopek ni urejen v pravu Unije in ker se Uredba ENI izrecno sklicuje na zakonodajo države članice izvora, se lahko države članice odločijo za eno ali drugo vrsto pravnega sredstva, pod pogojem, da se z izbranim postopkom dovolj spoštujejo pravice dolžnika do obrambe in do poštenega sojenja (uvodne izjave 10 in 11 Uredbe ENI). Menim, da po analogiji s členom 18 navedene uredbe in kakor kaže, da potrjuje tudi uvodna izjava 14 Uredbe ENI, spoštovanje pravice do obrambe dolžnika zahteva, da se mu da na voljo pravno sredstvo, ki mu omogoča celovito pritožbo zoper sodbo, ki ni omejena samo na pravna vprašanja. [6]

6 — V tem smislu tudi S. Pabst, „Art. 19 EG-VollstrTitel VO“ v T. Rauscher (ur.): *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht – Kommentar*. Sellier, 2010, točka 13.

b) Drugi del drugega vprašanja za predhodno odločanje

25. Glede na drugi del drugega vprašanja za predhodno odločanje, ki se nanaša na veljavnost postopka s pravnim sredstvom iz člena 19(1) Uredbe ENI v primerih, ki niso tisti, v katerih je bila listina o začetku postopka ali sodni poziv na sodno obravnavo vročen na enega od načinov, določenih v členu 14 te uredbe, moram najprej opozoriti, da je Sodišče zaprosilo predložitveno sodišče, naj pojasni, v kolikšnem obsegu je bil spor o glavni stvari dejansko vključen (ali ne) v ta primer. Predložitveno sodišče je odgovorilo, da se „spor o glavni stvari nanaša samo na primer, v katerem dolžnik – ne glede na način vročitve – nima možnosti ‚pravnega sredstva' zoper prvotno odločbo glede vsebine v katerem koli primeru višje sile ali izrednih okoliščin, za katere ni sam odgovoren". To pomeni, da je predložitveno sodišče potrdilo, da dejstva iz obravnavane zadeve načeloma ustrezajo členu 19(1)(b) Uredbe ENI.

26. Kljub temu menim, da drugi del drugega vprašanja za predhodno odločanje, kakor je postavljen, zasluži odgovor ne glede na to, kateremu posebnemu primeru od teh iz člena 19(1) Uredbe ENI ustrezajo dejstva, ki so bila podlaga za postopek v glavni stvari. To je tako, ker navedena določba ne določa, da je potrditev sodbe kot evropski nalog za izvršbo odvisna od tega, da dolžnik, ki spada pod enega od izjemnih primerov, opisanih v členu 19(1) Uredbe ENI, ima oziroma je *v konkretnem primeru* imel možnost za vložitev pravnega sredstva zoper sodbo, ampak od obstoja *na splošno* „ustreznega mehanizma" v pravnem redu države izvora (uvodna izjava 14), da v obeh primerih lahko vloži celovito pritožbo zoper sodbo.[7] Poleg tega je treba v skladu s členom 30(1)(a) te uredbe o tem mehanizmu obvestiti Komisijo.

27. To presojo potrjuje dejstvo, da v primerih, kot je obravnavani, sodišče, ki presoja o zadevi, ne more vedno vedeti, v katerega od obeh primerov iz člena 19(1) Uredbe ENI spada dolžnik, ki ni prišel na obravnavo, tako da mora sodišče takrat, ko odloča, ali izrečeno sodbo potrdi kot evropski nalog za izvršbo ali ne, presoditi obstoj takih pravnih sredstev na splošno, in ne v konkretnem primeru.

28. Torej iz navedenih razlogov za to, da bi se lahko sodbe, ki jih izdajajo sodni organi države članice, potrdile kot evropski nalogi za izvršbo, ne zadostuje, da je v pravnem redu navedene države članice določen postopek s pravnim sredstvom, če je bila vročitev listine o začetku postopka ali sodnega poziva na sodno obravnavo dolžniku opravljena na način, opisan v členu 14 Uredbe ENI, to pomeni brez potrdila o prejemu (seveda pod pogojem, da vročitev ni bila opravljena dovolj zgodaj, da bi lahko dolžnik pripravil svojo obrambo, ne da bi bil za to sam odgovoren, kar so kumulativni pogoji iz člena 19(1)(a)(ii) navedene uredbe).[8] Poleg tega je potrebno, da je v pravnem redu te države članice predviden postopek s pravnim sredstvom, če pride do primera, ki ga določa člen 19(1)(b) te uredbe, to je, da dolžnik (tudi v primeru vročitev, opravljenih na način iz člena 13 Uredbe ENI, torej s potrdilom o prejemu) ni mogel ugovarjati zahtevku zaradi višje sile ali izrednih okoliščin, za katere sam ni odgovoren.

7 — Glej med drugim S. Arnold, „VO (EG) 805/2004 – Art. 19", v Geimer/Schütze, *Internationaler Rechtsverkehr in Zivil- und Handelssachen*, 2014, točka 1; S. Pabst, *op. cit.* (opomba 6), točka 4, in Kropholler/von Hein, „Art. 19 EuVTVO", v *Europäisches Zivilprozessrecht*, 9. izdaja, Frankfurt am Main: Verlag Recht und Wirtschaft GmbH, 2011, točka 5, in v njih navedeni avtorji.

8 — Besedilo določbe je nejasno, ker se odgovornost nanaša dobesedno na vročitev, čeprav ta v resnici, ko se opravi brez potrdila o prejemu, nikakor ni odvisna od dolžnika. Logično je torej, da se razume, da se odgovornost dolžnika nanaša na *okoliščine, v katerih se ta seznani z njeno vsebino*, tako da bo odgovoren, če na primer zaradi malomarnosti ne preverja redno svoje pošte (glej v tem smislu S. Pabst, *op. cit.* (opomba 6), točka 9, in S. Arnold, *op. cit.* (opomba 7), točka 11; tudi J.F. van Drooghenbroeck in S. Brijs: „La pratique judiciaire au défi du titre exécutoire européen", v G. de Leval in M. Candela Soriano (izd.), *Espace judiciaire européen. Acquis et enjeux futurs en matière civile*. Bruselj: Larcier, 2007, str. 249).

C – *Tretji del drugega vprašanja za predhodno odločanje in tretje vprašanje za predhodno odločanje*

29. S tretjim delom drugega vprašanja za predhodno odločanje in tretjim vprašanjem za predhodno odločanje se sprašuje, ali ureditev ugovora in pritožbe v nacionalnem pravu, vključno z možnostjo, da se podaljša rok za vložitev teh pravnih sredstev v primeru višje sile, ustreza zahtevam za pravno sredstvo v izjemnih primerih iz člena 19(1) Uredbe ENI.

1. Bistvene trditve strank

30. Poljska vlada je po preučitvi razlik med „višjo silo“ in „izrednimi okoliščinami, za katere ni odgovoren dolžnik“, navedla, da možnost, da se podaljšajo roki, ki jih dolžnik ni mogel spoštovati zaradi „višje sile“ ali izrednih okoliščin, za katere ni odgovoren, zagotavlja zadostno varstvo za namene omenjenega člena 19.

31. Komisija meni, da ni videti, da člen 50 BGW, kakor se razlaga v belgijski sodni praksi, omogoča podaljšanje navedenih rokov (za pritožbo in ugovor) na način, ki bi izpolnjeval zahteve iz člena 19 Uredbe ENI, zlasti ker se pojem „višja sila“ v belgijskem pravu razlaga ozko in ne vključuje primerov „izrednih okoliščin“ v smislu navedenega člena 19.

32. Belgijska vlada predlaga, naj se na tri vprašanja za predhodno odločanje odgovori skupaj v smislu, da ima dolžnik v Belgiji v vsakem primeru, tudi v primeru višje sile ali izrednih okoliščin, na voljo ustrezno in zadostno pravno sredstvo, kakršno se zahteva z Uredbo ENI. Glede pojmov „višja sila“ in „izredne okoliščine, za katere ni odgovoren dolžnik“, zatrjuje, da „višja sila“, kakor jo opredeljuje belgijsko Hof van Cassatie, vključuje tudi „izredne okoliščine, za katere ni odgovoren dolžnik“, če dolžnik ni mogel nič storiti glede tega ter če so bile take okoliščine nepredvidljive in neizogibne. Belgijska vlada navaja tudi, da lahko tožena stranka, če ni vedela za obstoj postopka in ji sodba ni bila vročena, vloži ugovor ali pritožbo zoper to sodbo od trenutka, ko je zanjo izvedela, tudi takrat, kadar je običajni rok za vložitev takih pravnih sredstev že potekel, pod pogojem, da to stori hitro.

2. Presoja

33. Glede na informacije, ki jih je podalo predložitveno sodišče, obstajata v belgijskem pravnem redu predvsem dve pravni sredstvi zoper sodbo v primeru, kot je obravnavani: ugovor, posebej namenjen izpodbijanju zamudnih sodb (člen 1047 in naslednji BGW), in pritožba (člen 1050 in naslednji BGW). V skladu s tem, kar člena 1048 in 1051 BGW določata za navedena pravna sredstva, je rok za njihovo vložitev en mesec od vročitve sodbe, ta rok pa se lahko v skladu s členom 55 BGW podaljša, če tožena stranka nima stalnega prebivališča v Belgiji. Kot navaja predložitveno sodišče, belgijsko Hof van Cassatie razlaga člen 50 BGW v smislu, da se v primeru višje sile prizna podaljšanje roka za vložitev pravnih sredstev.

34. Predvsem je treba izhajati iz stališča, da je za razlago nacionalnega prava pristojno predložitveno sodišče. V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč „Sodišče ni pristojno, da bi se v okviru odločanja o predlogu za sprejetje predhodne odločbe izreklo o razlagi nacionalnih določb niti da bi presojalo o tem, ali jih predložitveno sodišče pravilno razlaga“.[9] Sodišče ni pristojno, da „uporabi“ pravila prava Unije za določen primer.[10]

9 — Med mnogimi drugimi sodba Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, točka 22 in navedena sodna praksa).

10 — Med drugim sodbi Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:543, točka 21) in NLB Leasing (C-209/14, EU:C:2015:440, točka 25).

35. V tem smislu je v obravnavani zadevi naloga Sodišča, da predložitvenemu sodišču da vse potrebne podatke glede vsebine člena 19 Uredbe ENI in glede zahtev, ki so z njim določene, predložitveno sodišče pa bo moralo izpeljati posledice iz razlage, za katero je zaprosilo, in ugotoviti, ali nacionalna zakonodaja izpolnjuje minimalne postopkovne standarde iz tega člena 19 ali ne.

36. Kot sem že prej navedel, člen 19 Uredbe ENI določa, enako kot ostale določbe poglavja III Uredbe ENI, vrsto minimalnih postopkovnih standardov, ki morajo biti v sodnih postopkih države članice izvora izpolnjeni, da je mogoče sodbe o nespornih zahtevkih, ki so jih izdala njihova sodišča, potrditi kot evropske izvršilne naslove. Konkretno, v navedenem členu 19 sta predvidena dva primera, opisana v točki 28 teh sklepnih predlogov. Kot sem že navedel: zato da bi pravni red države članice izpolnjeval minimalne standarde za pravna sredstva v izjemnih primerih, mora biti dolžniku omogočeno, da vloži pravno sredstvo zoper sodbo o nespornem zahtevku, če nastopi kateri od teh dveh primerov.

37. Možnost iz člena 19(1)(a) Uredbe ENI je izrecno določena za primer, ko je bil dokument, glede katerega bi dolžnik moral ukrepati, temu dolžniku vročen na enega od načinov, določenih v členu 14 te uredbe, pri čemer je za vse te načine značilno, da ni jamstev, ampak samo velika verjetnost, da ga je dolžnik, naslovnik tega dokumenta, prejel, kakor je poudarjeno v uvodni izjavi 14 Uredbe ENI. Vendar je mogoče – ta primer pa bi spadal v okvir člena 19(1)(b) te uredbe – da je do vročitve prišlo, celo v skladu s členom 13 (torej s potrdilom o prejemu s strani dolžnika), vendar pa dolžnik zaradi višje sile ali izrednih okoliščin, za katere ni odgovoren, ni mogel ugovarjati zahtevku. Lahko se tudi zgodi, da je vročitev bila opravljena, ampak nepravilno, tako da niso bila spoštovana minimalna pravila iz Uredbe ENI.

38. Ravno primer vročitve, ki ni bila veljavno opravljena ali celo sploh ne opravljena, je bil podlaga za sodbo eco cosmetics in Raiffeisenbank St. George [11], v kateri je Sodišče razlagalo določbo iz člena 20 Uredbe št. 1896/2006 [12], ki je očitno podobna členu 19 Uredbe ENI. V navedenem členu 20 se obravnava ponovna preučitev evropskega plačilnega naloga, izdanega v postopku za evropski plačilni nalog, v izjemnih primerih. V navedeni sodbi je Sodišče poudarilo, da če evropski plačilni nalog ni bil vročen na način, skladen z minimalnimi standardi iz Uredbe št. 1896/2006, se postopki iz nje – med drugim člen 20 te uredbe – ne uporabljajo. V takih primerih naj tožena stranka ne bi imela dejanske in utemeljene možnosti, da bi ta nalog izpodbijala na način, določen v členu 16 navedene uredbe. [13] Kadar se nepravilnost, ki je vplivala na vročitev, pokaže šele po razglasitvi izvršljivosti evropskega plačilnega naloga, mora imeti tožena stranka možnost uveljavljati to nepravilnost s pravnim sredstvom, ki ga ima na voljo v nacionalnem pravu, [14] tako da če uspe to nepravilnost dokazati, ta razglasitev izvršljivosti postane nična.

39. Kljub temu menim, da razlogovanja Sodišča v sodbi eco cosmetics in Raiffeisenbank St. Georgen [15] glede člena 20 Uredbe št. 1896/2006 ni mogoče prenesti na določbo, ki ji je samo na videz podobna, kakršen je člen 19 Uredbe ENI. V skladu z navedeno sodbo vročitev, ki ne izpolnjuje minimalnih standardov, določenih v Uredbi št. 1896/2006, dolžniku ne daje možnosti, da izpodbija evropski plačilni nalog s pravnim sredstvom, ki je v ta namen posebej določen v tej uredbi, in sicer z ugovorom. V takih primerih ponovna preučitev iz člena 20 te uredbe sploh ni mogoča. V primeru, da je bil evropski plačilni nalog razglašen za izvršljiv kot posledica nemožnosti tožene stranke, da vloži ugovor, je mogoče to izvršljivost izpodbijati s pravnimi sredstvi iz nacionalnega prava, na katera napotuje člen 26 Uredbe št. 1896/2006 za vsa postopkovna vprašanja, ki v njem niso obravnavana, vendar ne na podlagi njenega člena 20.

11 — C-119/13 in C-120/13, EU:C:2014:2144.

12 — Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L 399, str. 1).

13 — Sodišče je v točki 41 navedene sodbe razsodilo, da če „evropski plačilni nalog ni bil vročen na način, skladen z minimalnimi standardi iz [Uredbe št. 1896/2006], tožena stranka […] nima nujno vseh koristnih informacij, ki bi ji omogočale odločitev, ali temu nalogu ugovarja“. To nato vpliva na veljavnost postopkov, ki so odvisni od poteka roka za vložitev ugovora, kakor je to v postopku s pravnim sredstvom iz navedenega člena 20.

14 — Sodba eco cosmetics in Raiffeisenbank St. Georgen (C-119/13 in C-120/13, EU:C:2014:2144, točki 46 in 47).

15 — C-119/13 in C-120/13, EU:C:2014:2144.

40. Torej člen 19 Uredbe ENI za razliko od člena 20 Uredbe št. 1896/2006 ne uvaja in ne ureja pravnega sredstva, lastnega pravu Unije,[16] ampak določa vrsto minimalnih standardov, ki morajo biti v postopkovnem pravu držav članic (abstraktno) izpolnjeni, da bi bilo mogoče sodbe, ki jih izdajo njihova sodišča, potrditi kot evropske naloge za izvršbo.[17] Če je v okviru Uredbe ENI vročitev dokumenta, glede katerega bi moral dolžnik ukrepati, opravljena nepravilno – tudi v primeru, na katerega se sklicuje Komisija, v katerem je bil uporabljen način vročitve s potrdilom o prejemu s strani dolžnika v skladu s členom 13 Uredbe ENI – se člen 19 Uredbe ENI vseeno uporablja.

41. Torej, da bi bili minimalni postopkovni standardi iz člena 19 Uredbe ENI izpolnjeni, za pravna sredstva iz nacionalnega prava ni mogoče uvesti – zlasti v primerih, v katerih je bila vročitev nepravilno opravljena, vendar ne samo v takih primerih – roka, ki začne teči z vročitvijo listine, glede katere mora dolžnik ukrepati. Lahko se namreč zgodi, da je do vročitve prišlo, vendar se kljub temu dolžnik iz različnih razlogov v roku, določenem v notranjem pravu, ne seznani z vsebino vročenega oziroma se ne seznani dovolj zgodaj, da bi lahko pripravil obrambo, ne da bi bil za to odgovoren. Kot priznava samo predložitveno sodišče v dodatnih informacijah, predloženih na zahtevo Sodišča, „bi lahko rok za vložitev pravnega sredstva potekel, preden bi ga lahko dolžnik uporabil“.

42. To presojo potrjujeta presoja Sodišča (glede člena 34(2) Uredbe št. 44/2001)[18] v sodbi ASML[19], v kateri je ugotovilo, da je moral, „[d]a bi se štelo, da je toženec v smislu člena 34, točka 2, Uredbe št. 44/2001 ‚imel možnost' izpodbijati zamudno sodno odločbo, izrečeno proti njemu, […] biti seznanjen z njeno vsebino, tako da je pravočasno lahko učinkovito uveljavil svoje pravice pred sodiščem države izvora“,[20] in sodba Evropskega sodišča za človekove pravice, izrečena v zadevi Miragall Escolano in drugi[21], v skladu s katero je treba „pravico do izvedbe dejanja ali vložitve pravnega sredstva izvajati od trenutka, ko se lahko zadevne stranke dejansko seznanijo s sodbami, izrečenimi v njihovo breme, ali s katerimi bi lahko bile kršene njihove pravice ali legitimni interesi“.

43. Zato menim, da zakonodaja države članice, ki toženi stranki ne omogoča vložitve pravnega sredstva zoper sodbo po preteku enomesečnega roka, ki je začel teči ob vročitvi, in ne v trenutku, ko se je tožena stranka z njo seznanila, ne izpolnjuje minimalnih standardov za pravna sredstva v izjemnih primerih. Predložitveno sodišče pa mora presoditi, ali je v nacionalnem pravu to res tako.

44. Glede tega, ali za izpolnitev zahtev iz člena 19(1)(b) Uredbe ENI zadostuje možnost, da se v primeru višje sile ali izrednih okoliščin, za katere ni odgovoren dolžnik, roki za navedena pravna sredstva lahko podaljšajo, kakor je to določeno v BWG, vztrajam pri tem, da je za razlago nacionalnega prava pristojno predložitveno sodišče. Vendar pa je iz vzporedne uporabe kategorij „višja sila“ in „izredne okoliščine“, za katere ni odgovoren dolžnik, iz člena 19(1)(b) Uredbe ENI razvidno, da se s to določbo razlikuje med tema pojmoma.[22] Zato je iz tega treba po mojem mnenju sklepati, da Uredba ENI nasprotuje nacionalnemu predpisu, ki dovoljuje podaljšanje rokov za izpodbijanje sodbe o nespornem zahtevku samo v primeru „višje sile“, ne da bi bile obravnavane tudi druge izredne okoliščine, za katere ni odgovoren dolžnik, ki bi mu lahko onemogočile ugovarjanje zahtevku. To je

16 — Glej v tem smislu tudi S. Pabst, *op. cit.* (opomba 6), točka 3.

17 — V tem smislu tudi S. Arnold, *op. cit.* (opomba 7), točka 4, ki poudarja, da člen 19 Uredbe ENI za razliko od člena 20 Uredbe št. 1896/2006 ne uvaja nobene konkretne posledice za primer, če je bilo ugodeno zahtevi za pravno sredstvo, ki jo je vložil dolžnik (prav tam, točka 8).

18 — Uredba Sveta (ES) z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42). Kot poudarja Komisija, člen 19 Uredbe ENI izpolnjuje podobno funkcijo kot člen 34, točka 2, Uredbe št. 44/2001, tako da je razlaga slednje določbe upoštevna za prvo.

19 — C-283/05, EU:C:2006:787, točka 48.

20 — Glej tudi sodbo Debaecker/Bouwman (49/84, EU:C:1985:252): „podatek, ali je bila vročitev opravljena pravočasno za možnost obrambe, je odvisna od presoje dejstev in je zato ni mogoče urejati niti z nacionalnim pravom izvornega sodišča niti z nacionalnim pravom zaprošenega sodišča“ (točka 27).

21 — Sodba ESČP z dne 25. januarja 2000 v zadevi Miragall Escolano in drugi proti Španiji (*Recueil des arrêts et décisions*, 2000-I, str. 275, točka 37).

22 — Uporabljeni izraz je enak kot v členu 20(1)(b) Uredbe št. 1896/2006, ki je določba, v zvezi s katero je Sodišče v sklepu Novontech-Zala (C-324/12, EU:C:2013:205, točka 24) že potrdilo, da gre za dve različni kategoriji, s tem da je navedlo, da „če ni višje sile, morajo […] obstajati izredne okoliščine, ki so toženi stranki onemogočile, da ugovarja dolgu v roku, določenem v ta namen“.

popolnoma skladno s ciljem, da se dovoli potrditev sodbe kot evropski nalog za izvršbo, če sta bili v zadostni meri zagotovljeni pravici dolžnika do obrambe in do poštenega sojenja (glej uvodni izjavi 10 in 11 Uredbe ENI). Predložitveno sodišče pa mora presoditi, ali je to tako glede spornega nacionalnega predpisa.

45. Zato predlagam, da se na tretji del drugega vprašanja za predhodno odločanje in tretje vprašanje za predhodno odločanje odgovori tako, da zakonodaja države članice, ki dolžniku ne omogoča vložitve pravnega sredstva zoper sodbo po poteku roka, ki je začel teči ob vročitvi, in ne v trenutku, ko se je dolžnik dejansko seznanil z njeno vsebino, ne izpolnjuje minimalnih standardov za pravna sredstva v izjemnih primerih. Naloga predložitvenega sodišča pa je, da presodi, ali nacionalno postopkovno pravo in njegova razlaga s strani sodišč države članice omogočata, da se roki za vložitev pravnega sredstva zoper sodbo o nespornem zahtevku podaljšajo ne samo v primeru višje sile, ampak tudi tedaj, ko so druge izredne okoliščine, za katere dolžnik ni odgovoren, temu preprečile, da bi ugovarjal zahtevku, kot to določa člen 19 Uredbe ENI.

## D – *Četrto vprašanje za predhodno odločanje*

46. Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali je potrditev sodbe kot evropski nalog za izvršbo akt, ki je po svoji naravi sodna odločba, ki je pridržana sodniku, za katero je treba zaprositi z listino o začetku postopka, ali pa to nalogo lahko opravi sodni uradnik.

### 1. Bistvene navedbe strank

47. Belgijska vlada meni, da potrditev ni akt sodne narave, tako da to lahko opravi sodni uradnik.

48. Poljska vlada zatrjuje, da se na podlagi načela o postopkovni avtonomiji v nacionalnem pravu določi, kateri organ je odgovoren za potrditev. Ni nujno, da je to sodnik, vendar se mora spoštovati načelo učinkovitosti.

49. Portugalska vlada meni, da se z navedeno uredbo ne zahteva, da je nujno sodnik tisti, ki nesporni zahtevek potrdi kot evropski nalog za izvršbo,[23] vendar zatrjuje, da je v primeru sodb odločitev o potrditvi sodna odločba, tako da je sodnik, ki izda sodbo, pristojen tudi za preverjanje, ali so izpolnjene zahteve iz Uredbe, da jo lahko potrdi kot evropski nalog za izvršbo; ta odločitev omogoča samodejno priznanje in jo mora brez kakršne koli druge formalnosti posebnega naloga za izvršbo nujno sprejeti sodnik.[24]

50. Komisija ne meni, da bi moral biti nujno sodnik pristojen za potrditev, tako da bi države članice to nalogo lahko zaupale uradniku na sodišču, vendar pod pogojem, da ne bi bila ogrožena učinkovitost Uredbe ENI in zadevnim strankam ne bi bila naložena dodatna bremena. Po mnenju Komisije[25] morajo države članice skrbeti, da imajo osebe, ki se jim zaupa potrjevanje, ustrezno pravno izobrazbo, da bodo lahko izvajale objektivno presojo, kakor je zahtevano z Uredbo.

23 — Točka 18 stališč.

24 — Točka 15 stališč.

25 — Točka 13 stališč.

2. Presoja

51. V členu 6(1) Uredbe ENI je samo določeno, da je treba zahtevo za potrditev sodbe o nespornem zahtevku kot evropski nalog za izvršbo vložiti pri „sodišču izvora“,[26] vendar je „državam članicam puščena določena fleksibilnost glede določitve sodišča“.[27] Belgija je opirajoč se na to „fleksibilnost“ izbrala, da se nalogo potrjevanja v okviru Uredbe ENI dodeli sodnemu tajniku namesto sodniku.[28]

52. Menim, da je treba predvsem razlikovati – kakor je to storilo predložitveno sodišče s postavitvijo vprašanja za predhodno odločanje – med „potrditvijo sodbe kot evropski nalog za izvršbo“ (člen 6 Uredbe ENI) in „izdajo potrdila“ (člen 9 Uredbe ENI).[29] Menim, da izdaja potrdila, potem ko je bila sprejeta odločba glede potrditve kot evropski nalog za izvršbo (s katerim se zahteva, da se nadzoruje izpolnjevanje minimalnih standardov, določenih v Uredbi ENI), ni nujno akt, ki ga mora opraviti sodnik, tako da se ga lahko prepusti sodnemu tajniku.

53. Glede same potrditve, če pustimo ob strani popolnoma slovnični argument, da Uredba ENI za označitev organa, pooblaščenega za potrditev, vedno omenja „sodišče“,[30] močno dvomim, da bi lahko ta preizkus prepustili sodnemu tajniku. Preučitev, ki jo zahteva Uredba ENI, ni samo formalen preizkus, ampak zahteva tudi nadzor nad zakonitostjo sodbe, ki jo izreče sodnik, in postopka, ki ji sledi, ter med drugim vključuje nadzor nad tem, ali pravo države izvora dovoljuje pravno sredstvo pod pogoji iz člena 19 te uredbe, kar je v konkretnem primeru Belgije, kot kaže, predmet intenzivnega nasprotovanja v sodni praksi in doktrini, kakor je razvidno iz podatkov, ki jih je podalo predložitveno sodišče.[31]

54. Ravno kadar obstaja tako močno nasprotovanje glede tega, ali notranje pravo države članice izpolnjuje minimalne standarde, ki jih določa navedeni člen 19, bi morala odločitev o potrditvi sodbe kot evropski nalog za izvršbo po mojem mnenju ostati izključno v rokah sodnika. Poleg tega je treba upoštevati, da zoper odločitev o potrditvi ni mogoče vložiti nobenega pravnega sredstva, kakor je določeno v členu 10(4) Uredbe ENI,[32] in da sodišča države članice izvršitve ne bodo mogla preveriti, ali so bili v državi članici izvora izpolnjeni minimalni postopkovni standardi.[33]

26 — Ki je v členu 4(6) opredeljeno kot „sodišče, na katerem teče postopek v času izpolnitve pogojev iz člena 3(1)(a), (b) ali (c)“.

27 — COM(2004) 90 final, točka 3.3.2 stališča v zvezi z nekdanjim členom 5 skupnega stališča, ki ga je sprejel Svet z namenom sprejetja te uredbe.

28 — To je storila z ministrsko okrožnico z dne 22. junija 2005 (Moniteur belge z dne 28. oktobra 2005, str. 47402). To rešitev obsojajo Kropholler/von Hein, „Art. 6 EuVTVO“, v *Europäisches Zivilprozessrecht*, 9. izdaja, Frankfurt na Majni: Verlag Recht und Wirtschaft GmbH, 2011, točka 3 in tam navedeni avtorji. Glej tudi, s sklicevanjem zlasti na belgijski primer, J.F. van Drooghenbroeck in S. Brijs, *Un titre exécutoire européen*. Bruselj: Larcier, 2006, str. 14 in naslednje; isti avtorji, „La pratique judiciaire au défi du titre exécutoire européen“, v G. de Leval in M. Candela Soriano (izd.), *Espace judiciaire européen. Acquis et enjeux futurs en matière civile*. Bruselj: Larcier, 2007, str. 215 in naslednje, in P. Gielen, „Le titre exécutoire européen, cinq ans après: rêve ou réalité?“, *Journal des Tribunaux* 2010, str. 571. Celovit povzetek belgijske sodne prakse na tem področju in sodne prakse, ki so jo v Belgiji razvili sodniki in sodni uradniki v zvezi s potrditvijo sodb kot evropskih nalogov za izvršbo, je v C. Vanheukelen, „Le titre exécutoire européen – Approche d'un praticien du droit“, v G. de Leval in F. Georges (dir.): *Le Droit judiciaire en mutation. En hommage à Alphonse Kohl*. Lieja: Anthemis, 2007, str. 17 in naslednje.

29 — „ENI [(evropski nalog za izvršbo)] ni ‚posebna vrsta sodbe', ampak ‚lastnost' nekaterih sodb, transakcij in dokumentov, ki po tem, ko se ugotovi, da so bili izdani v skladu z določenimi zahtevami in je bilo izpolnjevanje teh zahtev potrjeno v dokumentu (potrdilo o ENI), omogoča, da ti v vsej Evropski skupnosti ohranjajo enako izvršljivost, kot jo uživajo v državi članici, v kateri so bili izdani […]. Potrdilo o ENI […] je dokument, ki potrjuje izpolnitev navedenih pogojev in izraža bistveno vsebino sodbe […] z izvršilno močjo […]. Lastnost ENI se ugotovi prek ustreznega ‚potrdila o ENI'“ (R. Gil Nievas in J. Carrascosa González, „Consideraciones sobre el Reglamento 805/2004, de 21 de abril de 2004, por el que se establece un título ejecutivo europeo para créditos no impugnados“, v A.L. Calvo Caravaca in E. Castellanos Ruiz (dir.): *La Unión Europea ante el Derecho de la globalización*. Colex, 2008, str. 380 in 381).

30 — Glej tudi uvodno izjavo 17, v kateri so omenjena „[s]odišča, pristojna za nadzor nad popolno skladnostjo z minimalnimi postopkovnimi standardi“.

31 — Glej tudi dela belgijskih avtorjev, navedenih v opombi 28.

32 — Mogoč je le popravek potrdila o evropskem nalogu za izvršbo, kadar zaradi vsebinske napake obstaja neskladje med sodbo in potrdilom (člen 10(1)(a) Uredbe ENI) ali njegov umik, kadar je potrdilo očitno napačno odobreno glede na pravila, določena v tej uredbi (člen 10(1)(b) Uredbe ENI).

33 — Uvodna izjava 18 Uredbe ENI.

55. Upoštevajoč navedene preudarke in še posebej za zagotovitev – zlasti v okoliščinah močnega nasprotovanja v sodni praksi tako kot v obravnavani zadevi – polnega spoštovanja pravice do obrambe dolžnika in pravice do poštenega sojenja, ki sta priznani s členom 42 Listine, menim, da bi morala biti odločitev o potrditvi sodbe kot evropski nalog za izvršbo pridržana sodniku, brez poseganja v dejstvo, da se lahko sodnemu tajniku poveri naloga izdaje ustrezajočega potrdila.

56. V zvezi s tem, ali je treba potrditev sodbe kot evropski nalog za izvršbo zahtevati z listino o začetku postopka (zadnji stavek prvega dela četrtega vprašanja za predhodno odločanje), člen 6 Uredbe ENI določa, da se sodba o nespornem zahtevku, izdana v državi članici, *kadar koli* na zahtevo sodišča izvora potrdi kot evropski nalog za izvršbo. Kot navaja Komisija, ne bi bilo smiselno zahtevati, da se zahteva za potrdilo vloži skupaj z listino o začetku postopka (čeprav se zahteva lahko vloži v tej fazi), ker v tistem trenutku še ni mogoče vedeti, ali bo zoper zahtevek vložen ugovor ali ne in ali bo zato sodba, ki bo izdana na koncu tega postopka, izpolnjevala zahteve, potrebne za to, da bo potrjena kot evropski nalog za izvršbo.

57. Zato Sodišču predlagam, naj na četrto vprašanje za predhodno odločanje odgovori tako, da mora biti za odločitev o potrditvi sodbe kot evropski nalog za izvršbo pristojen sodnik, sodnemu tajniku pa se lahko zaupa izdaja ustrezajočega potrdila.

### E – *Peto vprašanje za predhodno odločanje*

58. Peto vprašanje za predhodno odločanje, ki je postavljeno za primer, če potrditev kot evropski nalog za izvršbo ni sodni akt, se nanaša na trenutek, v katerem je treba zahtevati to potrdilo. Konkretno se sprašuje, ali je mogoče zahtevati potrditev kot evropski nalog za izvršbo, ko je sodba, katere potrditev se želi, postala pravnomočna.

59. Glede na odgovor na četrto vprašanje na peto ni treba odgovoriti.

60. V primeru, da Sodišče ne sprejme mojega predloga glede četrtega vprašanja za predhodno odločanje, mora upoštevati, da je v obravnavani zadevi od predložitvenega sodišča zahtevalo, da potrdi, da tožeča stranka v sporu o glavni stvari res ni zahtevala potrditve sodbe v listini o začetku postopka. Ker pa je predložitveno sodišče potrdilo, da je tožeča stranka v listini o začetku postopka zahtevala, da se sodba, ki se bo izdala, potrdi kot evropski nalog za izvršbo, menim, da na peto vprašanje za predhodno odločanje v nobenem primeru ni treba odgovoriti, ker je bilo postavljeno hipotetično.

## IV – **Predlog**

61. Na podlagi zgornjih preudarkov predlagam Sodišču, naj Hof van Beroep te Antwerpen odgovori tako:

1. Člen 288 PDEU ni kršen zgolj s tem, da v nacionalnem pravu morda ni predviden poseben postopek s pravnim sredstvom v skladu z določbami člena 19 Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov.

2. Da bi se lahko sodbe, ki jih izdajajo sodni organi države članice, lahko potrdile kot evropski nalogi za izvršbo, ne zadostuje, da je v pravnem redu navedene države članice določen postopek s pravnim sredstvom, če je bila vročitev listine o začetku postopka ali sodnega poziva na sodno obravnavo dolžniku opravljena na način, opisan v členu 14 Uredbe št. 805/2004, in so poleg tega izpolnjene druge zahteve iz člena 19(1)(a) te uredbe. Poleg tega je treba, da je v pravnem redu te države članice določen postopek s pravnim sredstvom, če pride do položaja, da dolžnik (tudi v primeru vročitev, opravljenih na način iz člena 13 Uredbe št. 805/2004) ni mogel ugovarjati

zahtevku zaradi višje sile ali izrednih okoliščin, za katere ni sam odgovoren. S postopkom, ki ga izbere država članica, se morajo dovolj spoštovati pravice dolžnika do obrambe in do poštenega sojenja ter se mora omogočiti celovit nadzor nad sodbo, ki ni omejen samo na pravna vprašanja.

3. Zakonodaja države članice, ki dolžniku preprečuje vložitev pravnega sredstva zoper sodbo po preteku roka, ki je začel teči ob vročitvi, in ne v trenutku, ko se je dolžnik seznanil z njeno vsebino, ne izpolnjuje minimalnih standardov za pravna sredstva v izjemnih primerih. Predložitveno sodišče mora presoditi, ali nacionalno postopkovno pravo in njegova razlaga s strani sodišč države članice omogoča, da se roki za vložitev pravnega sredstva zoper sodbo o nespornem zahtevku podaljšajo ne samo v primeru višje sile, ampak tudi tedaj, ko so druge izredne okoliščine, za katere dolžnik ni odgovoren, temu preprečile, da bi ugovarjal zahtevku, kot to določa člen 19 Uredbe št. 805/2004.

4. Za odločitev o potrditvi sodbe kot evropski nalog za izvršbo mora biti pristojen sodnik, sodnemu tajniku pa se lahko zaupa izdaja ustrezajočega potrdila.

5. Na peto vprašanje za predhodno odločanje ni treba odgovoriti.